

V. IN MEMORIAM

MARIAN KEMPNY (1954–2006)

Marian Kempny, zmarły przedwcześnie socjolog i antropolog był aktywny na wielu polach działalności naukowej i miał znaczące osiągnięcia w wielu dziedzinach; ich spis byłby długi i bogaty. Lista jego publikacji zawiera — obok własnych książek autorskich — kilkanaście prac zbiorowych, których był redaktorem naukowym lub współredaktorem i współautorem, a także wiele artykułów w najpoważniejszych czasopismach naukowych krajowych i zagranicznych. Był badaczem cenionym, o czym świadczy fakt, że zarówno jego rozprawa doktorska, jak i habilitacyjna zostały nagrodzone prestiżowymi nagrodami: pierwsza — nagrodą im. Stanisława Ossowskiego, druga — nagrodą im. Ludwika Krzywickiego. Był też znany i ceniony na forum międzynarodowym, czego dowodziły rozmaite formy międzynarodowej współpracy badawczej, liczne stypendia zagraniczne i wyjazdy z wykładami do zagranicznych uczelni. Brał udział w wielu projektach badawczych, tak krajowych, jak i międzynarodowych. Przez prawie całe życie naukowe związany był z Instytutem Filozofii i Socjologii PAN, gdzie przed rokiem objął kierownictwo Zakładu Teorii Kultury. Prowadził wykłady i seminaria w Szkole Nauk Społecznych przy IFiS PAN oraz w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, pod jego kierunkiem powstawały prace doktorskie. Był ponadto wieloletnim, niezwykle aktywnym, pomysłowym i sumiennym członkiem redakcji „Polish Sociological Review” oraz „Kultury i Społeczeństwa”, współpracował też jako recenzent zewnętrzny z „Current Anthropology”. Uczestniczył aktywnie w życiu stowarzyszeń profesjonalnych, był od wielu lat członkiem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i oddanym działaczem jego Zarządu Głównego, w którym pełnił

liczne stypendia zagraniczne i wyjazdy z wykładami do zagranicznych uczelni. Brał udział w wielu projektach badawczych, tak krajowych, jak i międzynarodowych. Przez prawie całe życie naukowe związany był z Instytutem Filozofii i Socjologii PAN, gdzie przed rokiem objął kierownictwo Zakładu Teorii Kultury. Prowadził wykłady i seminaria w Szkole Nauk Społecznych przy IFiS PAN oraz w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, pod jego kierunkiem powstawały prace doktorskie. Był ponadto wieloletnim, niezwykle aktywnym, pomysłowym i sumiennym członkiem redakcji „Polish Sociological Review” oraz „Kultury i Społeczeństwa”, współpracował też jako recenzent zewnętrzny z „Current Anthropology”. Uczestniczył aktywnie w życiu stowarzyszeń profesjonalnych, był od wielu lat członkiem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego i oddanym działaczem jego Zarządu Głównego, w którym pełnił

różne funkcje, w tym wiceprzewodniczącego. Należał do kilku stowarzyszeń międzynarodowych, w tym do European Association of Social Anthropologists.

Dużo można by pisać o działalności i dokonaniach Mariana na różnych polach. W niniejszym tekście ograniczę się do jednego tylko wątku, stanowiącego najbardziej charakterystyczny rys jego twórczości i decydującego o oryginalności całej jego działalności naukowej, a mianowicie do tego, że był on socjologiem i antropologiem jednocześnie. Absolwent socjologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, wieloletni pracownik Instytutu Filozofii i Socjologii PAN w Warszawie, był socjologiem i uważał się za socjologa — za „socjologa piszącego o antropologii”, jak określił się w dedykacji w ofiarowanej mi przed laty książce. Była to jednak bardzo specyficzna socjologia, jak najściślej związana z antropologią społeczną i kulturową, czy też — jak nazwał tę dyscyplinę we wprowadzeniu do pierwszego tomu zbioru *Badanie kultury* — z antropologią społeczno-kulturową. Tę orientację wyniósł z krakowskiej socjologii, w ramach której pod kierunkiem Andrzeja K. Palucha działał wówczas zespół badaczy, którzy stworzyli Zakład Antropologii Społecznej. Przedstawiciele tego środowiska — Grażyna Kubica, Zdzisław Mach, Janusz Mucha, Mariola i Andrzej Flisowie i inni — mają ogromne zasługi w umacnianiu perspektywy antropologicznej w naukach społecznych w Polsce, w przyswajaniu i popularyzacji klasyki antropologicznej, a zwłaszcza dzieła i sylwetki Bronisława Malinowskiego. Marian Kempny też miał w tym udział. Zainteresowanie dziełem Malinowskiego wyniósł jeszcze ze studiów; jego praca magisterska, obroniona w 1978 roku, dotyczyła teorii antropologicznej Bronisława Malinowskiego. Wierny tym zainteresowaniom, w 1992 roku przygotował specjalny numer „Polish Sociological Review”, poświęcony Malinowskiemu, a w 2003 roku opublikował na łamach „Kultury i Społeczeństwa” wybór korespondencji między Bronisławem Malinowskim a Feliksem Grossem we własnym tłumaczeniu i opracowaniu oraz obszernie, szczegółowe omówienie *Dzienników w ścisłym znaczeniu tego wyrazu Malinowskiego*. W ostatnich latach zajął się intensywnie dziełem Feliksa Grossa, ucznia Malinowskiego i nestora polskiej socjologii. Był pod wielkim wrażeniem osobistej znajomości z Grossem i wiele zdziałał dla przypomnienia i popularyzacji jego dzieła w Polsce. Staraniem Mariana zawdzięczamy reprint dzieła Grossa z 1936 roku pt. *Koczownictwo. Studja nad nomadyzmem i nad wpływem tegoż na społeczeństwo, ustrój i prawo* (2006). Przygotowywał sesję z okazji stulecia urodzin Grossa; odbyła się ona już po śmierci Mariana.

W całej twórczości Mariana Kempnego przeplatają się nieustannie wątki socjologiczne i antropologiczne, charakteryzowało go ściśle powiązanie wiedzy, kompetencji i zainteresowań z zakresu obu dyscyplin. Jego rozprawa doktorska, przygotowana pod kierunkiem Edmunda Mokrzyckiego w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN i obroniona w 1983 roku, opublikowana przez Ossolineum jako *Wymiana i społeczeństwo* (1988), dotyczyła zarówno socjologicznych, jak i antropologicznych teorii wymiany i dowodziła znakomitej orientacji Autora w obu

dziedzinach. Podobnie wybór tekstów *Współczesne teorie wymiany społecznej* (1992), przygotowany we współpracy z Jackiem Szmatką, zawierał zarówno socjologiczne, jak i antropologiczne teorie wymiany, daru, wzajemności. W jeszcze większym stopniu rozprawa habilitacyjna Mariana Kempnego, czyli *Antropologia bez dogmatów — teoria społeczna bez iluzji* (1994), odnosiła się zarówno do antropologii, jak i do socjologii i może być dobrym świadectwem przenikania się w jego twórczości punktów widzenia obu dyscyplin. Jeden z jej rozdziałów jest zresztą bezpośrednio poświęcony relacjom między socjologią a antropologią; ich omówienie było podporządkowane poszukiwaniom „swoistości antropologicznego poznania”. Także inne publikacje dowodzą zainteresowań Mariana Kempnego obiema dyscyplinami, łączącymi je relacjami, podobieństwami i odmiennościami. Przykładem niech będzie napisany wspólnie z Michałem Buchowskim artykuł *Antropologia i socjologia wobec problemu racjonalności (uwagi na temat unifikacji teorii społecznej)* (1992).

Marian Kempny był znakomitym znawcą teorii antropologicznych i socjologicznych, zarówno klasycznych, jak i tych najbardziej współczesnych; pod tym względem nie miał sobie równych. Świadczą o tym jego erudycyjne teksty, w których odwoływał się do ogromnej literatury socjologicznej, antropologicznej, kulturoznawczej. Znakomitym przykładem swobodnego poruszania się w szerokim kręgu lektur przekraczających granice dyscyplin może być jego ostatnia praca, czyli opublikowany pośmiertnie w „Kulturze i Społeczeństwie” artykuł *Socjologia ponowoczesnych form społecznych — wspólnoty i kultury „bez korzeni”, czyli o tym, jak próbuje się uchwycić naturę relacji społecznych w świecie ruchu i mieszania się* (2006).

Marian Kempny był teoretykiem i badaczem kultury; interesowały go przemiany kultury współczesnej i kulturowy wymiar zmiany społecznej, procesy globalizacji, rewolucji informatycznej, ekspansji konsumpcji. Zajmował się przemianami tożsamości i więzi społecznych, badał przemiany tradycji i kultur lokalnych w dobie globalizacji na przykładzie swego rodzinnego Cieszyna i ziemi cieszyńskiej. Tych zagadnień dotyczyła większość jego publikacji z ostatnich lat, w tym książek, takich jak: *Identity in Transformation: Postmodernism, Postcommunism, Globalization* (współredakcja wraz z Aldoną Jawłowską, 2002), *Kultura w czasach globalizacji* (współredakcja wraz z Małgorzatą Jacyno i Aldoną Jawłowską, 2004) oraz przygotowana wspólnie z Aldoną Jawłowską praca zbiorowa pt. *Konsumpcja — istotny wymiar globalizacji kulturowej* (2005).

Marian Kempny swą twórczością dowodził głębokiego sensu i potrzeby łączenia punktów widzenia obu dyscyplin — socjologii i antropologii, sam też zrobił wiele dla ich zbliżenia. Najlepszym przykładem takiej jego działalności jest Sekcja Antropologii Społecznej Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, której był inspiratorem, twórcą i wieloletnim przewodniczącym. Z jego i Zdzisława Macha inicjatywy, na mocy uchwały Zarządu Głównego PTS z 24 listopada 1990 roku, została utworzona Sekcja Antropologii Społecznej, która roz-

poczęła działalność w 1991 roku. Jej celem — jak to opisali Marian Kempny i Alina Kapciak w monografii Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (1997) — miała być z jednej strony popularyzacja antropologii w środowisku socjologicznym w Polsce i przyczynienie się do nobilitacji tej dyscypliny w szerszej społecznej skali oraz, z drugiej, usprawnienie i intensyfikacja kontaktów badaczy zainteresowanych zbliżoną problematyką, a nie wiedzących wzajemnie o sobie i o prowadzonych badaniach. Po piętnastu latach działalności Sekcji można powiedzieć, że oba główne cele zostały osiągnięte. Podstawową formą pracy Sekcji stały się doroczne sympozja, skupiające antropologów i socjologów o orientacji antropologicznej. Niezapomniane spotkania i dyskusje w Karpaczu, Rabce, na Helu, w Zalesiu koło Olsztyna, Bachotku, Boguchwale, sympozja Sekcji organizowane podczas kolejnych zjazdów socjologicznych, przyciągające tłumy zainteresowanych... Sympozja Sekcji dotyczyły takich fundamentalnych, a z drugiej strony aktualnych kwestii, jak „Kulturowy wymiar przemian społecznych” (Karpacz, 1991), „Polska na progu wielokulturowości” (Hel, 1995), „Tożsamość kulturowa w gwałtownie zmieniającym się społeczeństwie” (współorganizacja sesji podczas zjazdu socjologicznego w Katowicach, 1997), „Religia i kultura w globalizującym się świecie” (Zalesie koło Olsztyna, 1998), „Po dziesięciu latach transformacji — społeczeństwo polskie z perspektywy antropologii społecznej” (Boguchwała koło Rzeszowa, 1999), „Antropolog wobec współczesności — przemiany kulturowe w Polsce ostatniej dekady” (Łomża, 2001), „Globalizacja, lokalność i regionalne tożsamości” (Olsztyn, 2002), „Antropologia konsumpcji” (współorganizacja sesji podczas zjazdu socjologicznego w Poznaniu, 2003). W corocznych sprawozdaniach Polskiego Towarzystwa Socjologicznego podkreśla się jako wzorową niesłabnącą aktywność Sekcji Antropologii Społecznej, a jej sympozja określa się mianem „zinstytucjonalizowanej tradycji”. Dorobek niemal wszystkich sympozjów Sekcji został utrwalony w książkach zbiorowych, o których publikację zabiegał i które współredagował Marian Kempny. Nie sposób określić wkładu jego pracy, czasu i energii w doprowadzeniu do publikacji tych materiałów. Trzeba też dodać, iż znakomity dwutomowy zbiór przełożonych na język polski ważnych tekstów antropologicznych, *Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej* pod redakcją Mariana Kempnego i Ewy Nowickiej (2003 — 2004), jest w jakimś sensie także plonem prac Sekcji. We wprowadzeniu do pierwszego tomu piszą wprost redaktorzy, że powstał on w kręgu badaczy skupionych wokół Sekcji. O potrzebie przygotowania takiego wyboru kluczowych tekstów antropologii światowej dyskutowano podczas spotkań Sekcji niemal od samego jej początku, pamiętam takie dyskusje już podczas sympozjum w 1995 roku na Helu. Marian Kempny był pomysłodawcą i wykonawcą różnych tych inicjatyw Sekcji, inspiratorem i organizatorem spotkań i dyskusji, autorem i redaktorem publikacji Sekcji. Był nie tylko długoletnim jej przewodniczącym, odpowiedzialnym za jej działalność i rozwój, ale prawdziwą duszą tego przedsięwzięcia. Podczas wrześniowego sympozjum Sekcji w Lanckoronie, na kolej-

ny ważny temat: „Kultura i gospodarka”, odbyła się sesja poświęcona pamięci Mariana.

Utworzenie Sekcji, jej działalność i rola w polskim środowisku socjologicznym to wyraźne świadectwo dokonań Mariana Kempnego. Zrobił bardzo wiele dla popularyzacji i „nobiletacji” antropologii i dla uprawomocnienia perspektywy antropologicznej w ramach socjologii. Dla przedstawicieli tej orientacji, dla podobnie myślących socjologów jego śmierć to strata szczególnie dotkliwa.

Michał Buchowski w tekście *Fratricie i klany nowo-plemienia antropologów w Polsce* (1995) zaliczył Mariana Kempnego do „klanu antropologii socjologicznej”, skupionego w warszawskim środowisku socjologicznym. Gdy dziś podsumowujemy zamknięty już dorobek Mariana i jego ogromny wkład do zbliżenia socjologii i antropologii w Polsce i do popularyzacji orientacji antropologicznej w socjologii, widzimy wyraźnie, że był on czołową postacią tego środowiska.

Elżbieta Tarkowska

JADWIGA KLIMASZEWSKA (1910–2006)

Prof. dr Jadwiga Klimaszewska urodziła się w Stanisławowie 11 stycznia 1910 roku. Pochodziła z rodziny inteligenckiej. Ojciec, profesor gimnazjalny, poległ na froncie jako oficer rezerwy w grudniu 1914 roku. Do 1922 roku pozostawała wraz z czworgiem rodzeństwa na wyłącznym utrzymaniu matki, pracującej jako urzędniczka.

Szkolę powszechną i Państwowe Gimnazjum Żeńskie ukończyła w Krakowie, uzyskując 30 maja 1928 roku świadectwo dojrzałości. Jako gimnazjalistka aktywnie działała w Związku Harcerstwa Polskiego, uzyskując stopień podharcmistra.

Od 1 września 1928 roku rozpoczęła studia na Uniwersytecie Jagiellońskim. Studiowała geografę i etnografię oraz biologię i psychologię jako przedmioty poboczne, uzyskując 12 stycznia 1934 roku stopień magistra filozofii w zakresie geografii, a 30 czerwca 1947 roku stopień doktora filozofii na podstawie pracy *Meteorologia ludowa. Przyczynek do poznania pierwotnej kultury i psychiki*.

Już w trakcie studiów od 1 września 1930 roku objęła obowiązki zastępcy asystenta, następnie (od 1932 r.) młodszej asystentki i (od 1935 r.) starszej asystentki przy Katedrze Etnografii Słowian UJ u prof. Moszyńskiego. W 1936 roku przeniosła się do Wilna i została zatrudniona w Zakładzie Etnologii i Etnografii Uniwersytetu Stanisława Batorego, gdzie pracowała do 31 sierpnia 1939 roku, czyli do wybuchu II wojny światowej.

Wojna zastała Jadwigę Klimaszewską w Krakowie. Tu od października 1939 roku aktywnie działała najpierw w Polskim Czerwonym Krzyżu, następnie w Sekcji Charytatywnej Obywatelskiego Komitetu Pomocy przy transportach jeńców i wysiedlonych, a od stycznia 1940 roku jako „opiekunka domowa” wysiedlonych i uciekinierów. Od 1 sierpnia 1940 roku objęła kierownictwo Zakładu dla Słabych (wysiedlonych, chronicznie chorych) tejże sekcji Charytatywnej. W ramach pracy w Radzie Głównej Opiekuńczej od 1 grudnia 1942 roku objęła funkcję zastępczyni Dyrektorki i magazynierki, a następnie kierowniczką pedagogicznej Domu Dziecka w Rymanowie. Funkcje te pełniła do dnia 1 lutego 1944 roku, tzn. do chwili polecenia przez R.G.O. zorganizowania i prowadzenia Domu Dziecka w Pieskowej Skale pow. Miechów dla (ponad 100) sierot ze Wschodu. Na stanowisku tym pozostała do zakończenia wojny. Przez ten czas była aktywnym żołnierzem Armii Krajowej.

W 1945 roku profesor Jadwiga Klimaszewska powróciła do pracy naukowo-dydaktycznej w reaktywowanej Katedrze Etnografii Słowian UJ. Już 1 lutego 1945 roku objęła obowiązki młodszej asystentki przy Studium Słowiańskim, a po powrocie prof. Moszyńskiego z Wilna i reaktywowaniu Katedry, od 1 grudnia 1945 roku pracę w charakterze starszej asystentki.

W 1947 roku po obronie doktoratu została mianowana adiunktem przy Katedrze Etnografii Słowian. Decyzją Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej dla Pracowników Nauki w 1955 roku otrzymała tytuł naukowy docenta.

Po śmierci profesora Kazimierza Moszyńskiego w okresie od 1 kwietnia 1959 roku do 1 października 1960 roku pełniła obowiązki kierownika Katedry.

W roku akademickim 1962/1963 została Kierownikiem Zakładu Etnografii Polski utworzonego przy Katedrze Etnografii Słowian UJ.

Równocześnie od 1953 roku współpracowała z Zakładem Etnografii Polski IHKM PAN w Krakowie, a od 1954 roku pełniła funkcję zastępcy Kierownika Zakładu, zaś w okresie od 1955 do lutego 1962 roku była zatrudniona jako samodzielny pracownik nauki (pół etatu). W ramach obowiązków etatowych wykonywała prace dla Polskiego Atlasu Etnograficznego oraz prowadziła badania terenowe na Śląsku.

Z dniem 1 października 1963 roku została powołana na stanowisko kierownika Katedry Etnografii na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w związku z czym od lutego 1964 roku przeniosła się do Torunia.

Jadwiga Klimaszewska tytuł profesora nadzwyczajnego nauk humanistycznych otrzymała 4 marca 1968 roku.

W 1972 roku powróciła do Krakowa i po roku pracy w Katedrze Etnografii Słowian UJ objęła jej kierownictwo, które pełniła aż do przejścia na emeryturę, tj. od 1 października 1973 do 30 września 1980 roku.

Dorobek naukowy Profesor Klimaszewskiej jest wielostronny, obejmuje kilkadziesiąt pozycji o charakterze monograficznym z zakresu etnografii Polski. Prace oparte są na gruntownych badaniach terenowych, świetnej znajomości źródeł historycznych, językoznawczych i archeologicznych. Reprezentują one szeroki zakres tematyczny. J. Klimaszewska jest uważana za specjalistę w zakresie atlasów etnograficznych.

Jej aktywność naukowa przekładała się również na intensywną pracę w terenie. Prowadziła badania terenowe na obszarze Małopolski (zwłaszcza Karpat) i Wileńszczyzny z zakresu kultury duchowej i społecznej oraz budownictwa ludowego. W latach 1930–1932 pozyskiwała materiały do Atlasu Kultury Ludowej w Polsce na podstawie kwestionariusza K. Moszyńskiego z zakresu kultury duchowej. W 1930 roku odbyła wyjazd naukowy do Finlandii, Szwecji i Norwegii w celu zapoznania się z kulturą Finów i Lapończyków. W latach 1939, 1946 i 1948 brała udział w badaniach organizowanych przez PAU oraz Instytut Śląski pod kierunkiem prof. Kazimierza Moszyńskiego i Mieczysława Gładysza w związku z opracowywaniem zagadnień z zakresu medycyny, magii, wróżbiarstwa i obrzędowości dorocznej. W roku 1956 odbyła badania terenowe w Bułgarii. W kolejnych latach prowadziła badania w Małopolsce, na Śląsku oraz na Mazurach, Warmii, w Kieleckiem i w Karpatach. Kierowała badaniami do zbierania materiałów z zakresu kultury materialnej dla Polskiego Atlasu Etnograficznego.

Bardzo aktywnie udzielała się w pracach wielu komisji naukowych. Pełniła funkcję superrecenzenta dla Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej.

Była stałym członkiem dla Spraw Polskiego Atlasu Etnograficznego przy Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN.

Jako członek Międzynarodowej Komisji do Badania Kultury Ludowej Karpat była wieloletnią przewodniczącą jej Sekcji Folklorystycznej. Ponadto była członkiem Komisji Słowianoznawstwa Krakowskiego Oddziału PAN (od 19 stycznia 1963 r.), Komisji Socjologii Krakowskiego Oddziału PAN (od 1959 r.), Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk Sekcji Etnografii (od 15 listopada 1960 r.), Towarzystwa Naukowego w Toruniu Wydziału I Nauk Humanistycznych (od 8 lutego 1965 r.), Komisji Etnograficznej Krakowskiego Oddziału PAN (od 28 grudnia 1973 r.), członkiem Komitetu redakcyjnego „Etnografii Polskiej”, od 1974 roku redaktorem serii Etnograficznej Zeszytów Naukowych UJ, członkiem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, członkiem Prezydium Komitetu Nauk Etnologicznych Wydziału I Nauk Społecznych PAN w latach od 1975–1977. W roku 2000 została honorowym członkiem Komitetu Nauk Etnologicznych PAN.

Znakomita nauczycielka i wychowawczyni wielu pokoleń etnologów w Polsce, wypromowała kilkunastu doktorów i ponad stu magistrów. Prowadziła wy-

kłady z zakresu etnografii Polski, etnografii Słowian, etnografii powszechnej, wybranych zagadnień z folkloru, technik badań terenowych, seminaria etnograficzne, magisterskie i doktorskie (z prof. A. Waligórskim). Opracowała program Podyplomowych Studiów Etnograficznych przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wykładała dla studentów etnografii i archeologii. Zajęcia prowadziła także na Uniwersytecie Warszawskim i w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie.

Uchwałą Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego Sekcji Studiów Uniwersyteckich została powołana (18 lipca 1957) na członka Zespołu Rzecznawców Etnografii. Wcześniej, w związku z reformą studiów, brała udział w posiedzeniach Komisji Rzecznawców w sprawie studiów historii kultury materialnej przy Ministerstwie Szkolnictwa Wyższego w Warszawie, na których był omawiany program 5-letnich studiów etnografii.

Została powołana przez Ministerstwo Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki w skład Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego Etnografii (od 27 czerwca 1980 r.).

Pasja dydaktyczna prof. J. Klimaszewskiej znajdowała wyraz w działalności organizacyjnej. W okresie od 1930 do 1955 roku współpracowała z Komisją Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej (przygotowywanie kwestionariuszy etnograficznych, udzielanie wskazówek metodycznych oraz prowadzenie miesięcznych Obozów Krajoznawczych dla młodzieży z całej Polski [w lipcu 1934 r. w Kurozwękach pow. Staszów oraz w lipcu 1937 r. w Gibach pow. Suwałki]). Ponadto współpracowała z Metodycznym Ośrodkiem Krajoznawczym Geograficznym i Polonistycznym (referaty na konferencjach rejonowych, wykłady i wycieczki etnograficzne dla nauczycieli na kursach: krajoznawczym [w 1932 r.], słowianoznawczym [w Szklarskiej Porębie w 1947 r.] oraz na Kursie Repolonizacyjnym dla młodzieży w Opolu).

W latach od 1950 do 1957 roku współpracowała z ZOZ Sekcji Szkół Wyższych Związku Nauczycielstwa Polskiego jako zastępca męża zaufania, i mąż zaufania a następnie jako członek Rady Oddziałowej i przewodnicząca Rady Oddziałowej Wydziału Filozoficzno-Historycznego UJ.

Była członkiem Komisji do spraw krajoznawstwa i turystyki szkolnej w Wojewódzkiej Radzie Metodyczno-Naukowej przy Szkolnym Ośrodku Krajoznawczo-Turystycznym Wydziału Oświaty MRN w Krakowie.

Pod koniec życia aktywnie działała w Towarzystwie Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej oddziału w Krakowie.

Została Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (w 1975 r.) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (w 1979 r.).

Wymienione wyżej działania Profesor Klimaszewskiej są tylko jednymi z licznych w jej bardzo aktywnym, pełnym pasji i zaangażowania życiu. Pełna dokumentacja jej dokonań wymaga oddzielnych studiów nad pozostawioną bogatą spuścizną źródłową.

Dla swoich studentów pozostanie zawsze Człowiekiem o wyjątkowej osobowości, umiejącym dostrzegać zawsze to, co ważne, i wydobywać z serc i umysłów innych to, co najlepsze.

Pochowana została na Cmentarzu Rakowieckim.

Elżbieta Duszeńko-Król

INFORMACJE DLA AUTORÓW PUBLIKACJI W „LUDZIE”

Publikacje w „Ludzie” są zamieszczane w następujących działach: „Studia i materiały”, „Poglądy i opinie”, „Sylwetki”, „Rozmowy i wspomnienia”, „Recenzje i noty recenzyjne”, „Kronika” oraz „In memoriam”. Artykuły („Studia i materiały”) są przed przyjęciem do druku opiniowane przez recenzentów „zewnątrznych”.

Objętość przesyłanych do redakcji artykułów nie powinna przekraczać 1,5 a.a. (60 tys. znaków ze spacjami) łącznie z materiałami ilustracyjnymi, a recenzji i innych opracowań 0,3 a.a. (12 tys. znaków). Teksty należy przekazywać do bieżącego tomu nie później niż do 30 czerwca, w dwóch egzemplarzach wraz z dyskietką z ich zapisem elektronicznym (preferowany format Microsoft Word for Windows).

Do artykułów należy dołączyć streszczenie (w języku polskim lub angielskim o objętości ok. 2 tys. znaków). Informacja o autorze tekstu winna zawierać imię i nazwisko, stopień naukowy oraz miejsce pracy (dla ewentualnej korespondencji prosimy także o adres domowy, e-mail). Odniesienie w tekście do źródła winno zawierać nazwisko autora, rok publikacji i numer strony, np.: (Burszta, 1974, s. 14). W bibliografii należy uwzględnić nazwisko i imię autora, rok publikacji, pełen tytuł, wydawnictwo, miejsce wydania, np.:

Burszta Józef

1974 *Kultura ludowa – kultura narodowa. Szkice i rozprawy*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa.

1987 *Etnografia*, w: *Słownik etnologiczny. Terminy ogólne*, red. Z. Staszczak, PWN, Warszawa–Poznań.

Publikacje w „Ludzie” nie są płatne. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowywania tekstów. Materiałów nieprzyjętych do druku redakcja nie odsyła. Materiały do druku i korespondencję prosimy przysyłać na adres redakcji: Redakcja „Ludu”, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM, 61–809 Poznań, ul. św. Marcin 78.

REDAKCJA

Seria: Prace Komitetu Nauk Etnologicznych Polskiej Akademii Nauk

- Nr 1. Teresa Kulesza-Zakrzewska, *Bibliografia etnograficznych prac magisterskich, doktorskich i habilitacyjnych wykonanych na uniwersytetach polskich w latach 1945–1975*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa – Łódź 1979, ss. 168.
- Nr 2. Grażyna Ewa Karpińska, *Bibliografia etnografii polskiej za lata 1970–1975*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław – Warszawa 1980, ss. 430.
- Nr 3. Maria Niewiadomska, *Bibliografia etnografii polskiej za lata 1961–1969*, cz. 1, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław – Warszawa 1982, ss. 237.
- Nr 4. Maria Niewiadomska, *Bibliografia etnografii polskiej za lata 1961–1969*, cz. 2, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław – Warszawa 1983, ss. 233.
- Nr 5. Maria Niewiadomska, *Bibliografia etnografii polskiej za lata 1976–1985*, Zakład Narodowy Ossolińskich, Wrocław 1989, ss. 500.
- Nr 6. *Etnologia polska między ludoznawstwem a antropologią*, pod red. Aleksandra Posern–Zielińskiego, Wydawnictwo Drawa, Poznań 1995, ss. 199.
- Nr 7. *Oblicza zmiany. Etnologia a współczesne transformacje społeczno–kulturowe*, pod red. Michała Buchowskiego, Wydawnictwo ECO, Międzychód 1996, ss. 172.
- Nr 8. *The Task of Ethnology/Cultural Anthropology in Unifying Europe*, pod red. Aleksandra Posern–Zielińskiego, Wydawnictwo Drawa, Poznań 1998, ss. 165.
- Nr 9. *Ethnology and Anthropology at the Time of Transformation. Poland at the 14th Congress of the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences*, pod red. Katarzyny Kaniowskiej i Danuty Markowskiej, Studio Bilboart, Łódź 1998, ss. 140.
- Nr 10. *Przeszłość etnologii polskiej w jej terażniejszości*, pod red. Zbigniewa Jasiewicza i Teresy Karwickiej, Dalet Sp. z o.o., Poznań 2001, ss. 185.
- Nr 11. *Between Tradition and Postmodernity. Polish Ethnography at the Turn of the Millennium*, pod red. Lecha Mroza i Zofii Sokolewicz, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego i Wydawnictwo DIG, Warszawa 2003.
- Nr 12. *Wschód w polskich badaniach etnologicznych i antropologicznych. Problematyka – badacze – znaczenie*, pod red. Zbigniewa Jasiewicza, Biblioteka Telgte, Poznań 2004.
- Nr 13. *Tolerancja i jej granice w relacjach międzykulturowych*, pod red. Aleksandra Posern–Zielińskiego, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2004.

„BIBLIOTEKA ZESŁAŃCA”

seria wydawnicza poświęcona dziejom Polaków na Wschodzie

„Biblioteka Zesłańca” jest nową serią wydawniczą Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego realizowaną we współpracy z Wrocławską Drukarnią Naukową. Jej program edytorski zapowiada ukazywanie się publikacji poświęconych dziejom Polaków na Syberii, Dalekim Wschodzie, w Kazachstanie i innych rejonach byłego Związku Radzieckiego. Oprócz tzw. literatury łagrowej obejmuje ona także reprintowe wydania pamiętników syberyjskich z XIX stulecia, monografie poświęcone dziejom Polaków za Uralem, antologie poświęcone łagrom Karagandy, Kołomy, Norylska, Workuty, książki na temat ucieczek z zesłania oraz inne opracowania przedstawiające wkład wybitnych polskich badaczy Syberii — Benedykta Dybowskiego, Bronisława Piłsudskiego, Wacława Sieroszewskiego i innych.

„Biblioteka Zesłańca” jest jedyną w Polsce oficyną wydawniczą specjalizującą się w wydawaniu tego rodzaju literatury. Za szczególne zasługi w tym zakresie wyróżniona została po dwakroć (1991 i 1992) nagrodą Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce. Osoby zainteresowane publikowaniem prac leżących w profilu „Biblioteki Zesłańca” proszone są o kontakt z wydawnictwem. Zainteresowani jesteśmy także gromadzeniem zbiorów archiwalnych związanych z dziejami zesłań i deportacji Polaków na Syberię.

Redaktor: Antoni Kuczyński; Adres redakcji: 50-382 Wrocław, ul. Szczytnicka 11.

„LITERATURA LUDOWA”

Dwumiesięcznik naukowo-literacki

Czasopismo ukazuje się od 1957 roku i jest wydawane przez Polskie Towarzystwo Ludoznawcze.

Zgodnie z nowoczesnym pojmowaniem folkloru pismo dąży do ogarnięcia różnych zakresów żywej, popularnej twórczości ludowej, podejmując tym samym badania w rejonach zaniedbanych przez humanistykę.

„Literatura Ludowa” ogłasza artykuły i materiały związane z folklorem różnych środowisk zawodowych. Tematyka badawcza obejmuje złożony folklor miasta przekazywany przez tradycję ustną, jak też w formie druków miejskich (ballada uliczna, powieść brukowa, sennik itp.).

Stawiając szczególny nacisk na badania w rejonach zaniedbanych i na badania wokół pytań dnia dzisiejszego: o los tradycji folklorystycznych i folklorystyczne źródła przemian literatury, o związki między pojęciami folkloru, literatury popularnej, kultury masowej — „Literatura Ludowa” pragnie również utrzymać szerokie spojrzenie na całość procesu kulturowego od średniowiecza po współczesność.

Redaktor: Jolanta Ługowska, sekretarz: Maria Bożena Kuczyńska.

Adres redakcji: 50-382 Wrocław, ul. Szczytnicka 11, tel. (0-71) 321 16 10; 321 16 14.

